

Voorstel voor	Commissie duurzaamheid, bestuur en organisatie	
Vergaderdatum	11 november 2020	
Onderwerp	Vergroeningsstrategie 2020-2024	
Agendapunt	6	
Kenmerk	B2020/3600	
Portefeuillehouder	Wim Stegeman	
Opsteller/indiener	Jantine Langenhof j.langenhof@vechtstromen.nl 0621882594	Josien Wannink
Vertrouwelijkheid	Nee	

Routing	Besluit
Advies commissie 11 november 2020	
Besluit algemeen bestuur 25 november 2020	

I. Voorstel

Samengevat wordt voorgesteld:

1. de Vergroeningsstrategie 2020-2024 vast te stellen;
2. voor de uitvoering van de maatregelen uit de vergroeningsstrategie jaarlijks € 600.000 beschikbaar te stellen. De intensivering van de investeringen (€ 200.000) krijgt vorm binnen de investeringsprojecten. Voor het benutten van vergroeningskansen in het dagelijks beheer is binnen de vastgestelde Meerjarenverkenning 2021-2030 (MJV) € 400.000 exploitatie gereserveerd.

II. Inleiding / kader

Het bestuursakkoord “Een blauwgroene toekomst, waaraan iedereen kan meedoen” bevat diverse punten waarmee het bestuur invulling wil geven aan een blauwgroene toekomst. Een specifieke opdracht is het opstellen van een vergroeningsstrategie. De strategie richt zich op snel realiseerbare vergroeningsmaatregelen (zoals het inzaaien van overhoeken, ecologische eisen bij het verpachten van gronden) en nader uit te werken synergiekansen.

De afgelopen jaren hebben we al de nodige maatregelen genomen om te werken aan bescherming en het in stand houden en herstellen van plant- en diersoorten in ons beheergebied. Zo is behoud en versterken van soorten een belangrijk aspect bij herinrichting van beken, we leggen natuurvriendelijke oevers aan, voeren op verschillende locaties een meer ecologisch maaibeeld uit, zaaien hier en daar overhoeken in en verstrekken vergoedingen voor blauwe diensten.

De basis van onze bijdrage aan het biodiversiteitsherstel zit in onze maatregelen vanuit de Kaderrichtlijn Water en een goede functiebediening van waardevolle natte natuurgebieden. De vele maatregelen die we daarvoor nemen in diverse projecten en gebiedsprocessen (onder andere Natura2000) maken reeds onderdeel uit van onze kerntaken. Deze maatregelen worden onder andere beschreven in het maatregelenprogramma van de KRW en worden niet in de voorliggende vergroeningsstrategie herhaald.

Naast deze inspanningen kan het waterschap nog een extra bijdrage leveren aan het versterken van biodiversiteit. Die mogelijkheden worden beschreven in de voorliggende vergroeningsstrategie 2020-2024. Deze vergroeningsstrategie, die in basis hetzelfde is gebleven, is een uitwerking van de door de commissie Duurzaamheid Bestuur en Organisatie van 17 juni uitgesproken voorkeurscenario “zilver” en het besluit tot vaststelling van de MJV op 23 september.

Herziening maaibeleid

Onderdeel van de vergroeningstrategie is, zo geeft het bestuursakkoord aan, een herzien maaibeleid. In een separate memo wordt u geïnformeerd over het proces van het opstellen van het maaibeleid, inclusief tijdsplanning.

Tijdens de PEILDag van 23 september bent u onder andere geïnformeerd over de manier waarop Vechtstromen op dit moment werkt aan behoud en versterking van de biodiversiteit in ons maaibeheer. Bij het opstellen van nieuwe bestekken voor beheer en onderhoud wordt biodiversiteit meegenomen.

Doorlopen proces

Datum:	Overleg:	Toelichting:
29 oktober 2019	DB-themabijeenkomst	Bespreken ambitieniveau
24 maart 2020	Opiniërend DB	voorstel en concept vergroeningsstrategie met 4 scenario's (brons, zilver, goud en platina)
19 mei 2020	Opiniërend DB	DB spreekt richtinggevende voorkeur uit voor zilveren scenario.
17 juni 2020	PEILDag opiniërend commissie Duurzaamheid, Bestuur en Organisatie	Commissie spreekt overwegend de voorkeur voor zilveren scenario uit.
23 september	AB	vaststelling MJV waarin financiering vergroeningsstrategie is meegenomen.

III. Beoogd effect

Steeds meer partijen zetten zich in om het tij te keren voor duurzaamheid en biodiversiteit. Ook als waterschap willen wij onze verantwoordelijkheid nemen en een bijdrage leveren de biodiversiteit in en rond onze wateren te versterken. Daar hebben we al de nodige maatregelen voor genomen, al dan niet in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water: natuurlijk herstel van beken, aanleg van natuurvriendelijke oevers, invoer van meer ecologisch maaibeleid op verschillende locaties en verstrekken van subsidies voor Groenblauwe diensten. Door als waterschap vanuit de opdracht uit het bestuursakkoord een bijdrage te leveren, werken we samen aan een rijk waterleven, gevarieerd landschap en gezonde leefomgeving. De vergroeningsstrategie en de voorkeurs-scenario's dragen bij aan het vergroten van de biodiversiteit, waarbij de impact nadrukkelijk zichtbaar wordt. Voor uitvoering zal een uitvoeringsagenda opgesteld worden.

IV. Argumenten

1.1 Aansluiten doelen uit bestuursakkoord

De aandacht voor biodiversiteit sluit aan bij de missie van Vechtstromen en het bestuursakkoord 2019-2023.

1.2 Het algemeen bestuur heeft richting gegeven en voorkeur uitgesproken voor zilveren scenario

Het dagelijks bestuur en de leden van de commissie Duurzaamheid, Bestuur en Organisatie hebben tijdens een uitgebreid opiniërend proces een richtinggevende voorkeur uitgesproken voor het zilveren scenario voorgelegd in de conceptversie. De uitwerking hiervan is opgenomen in de voorliggende vergroeningsstrategie.

1.3 Criteria om te komen tot een keuze zijn breed ingezet

Bij het opstellen van de strategie is nadrukkelijk uitgegaan van de in het bestuursakkoord opgenomen ambitie. De gebruikte criteria om te komen tot een keuze zijn: doelmatige inzet van middelen: veel resultaat tegen relatief lage kosten, bijdrage aan onze opgaven, samenwerking met partners, maar ook synergie met KRW, grootte van het effect op biodiversiteit, relatie met klimaat, synergie met ZON, Natuurinclusieve landbouw, duurzaamheid en etaleerbaarheid. Door de gemaakte keuze betekent dit dat de maatregelen opgenomen in voorliggende strategie tot uitvoering kunnen worden gebracht tegen (geraamde kosten € 600.000). Voorbeelden zijn: aanleggen bloemrijke randen op percelen langs waterlopen op eigen grond (weidevogelbeheer), aanbrengen van beplanting langs beken op eigen grond, minder vaak maaien op rwzi-terreinen, inzaaien overhoeken zowel op rwzi terreinen als daarbuiten (eigen grond), nemen van eenvoudige soortgerichte maatregelen zoals nestkasten en bijenhoeven, stimulering van toepassing van maaisel als bodemverbeteraar, bij elk project (nieuwbouw en aanpassing) standaard budget voor biodiversiteit, in bestekken en aanbesteding meer aandacht voor biodiversiteit “afdwingen”, maar ook meer aandacht voor bevorderen van biodiversiteit in onze eigen organisatie en het inzetten van vrijwilligers voor monitoring van waterlopen en rwzi-terreinen.

1.4 Het tij keren

Om de komende jaren nog méér impact te maken als grondeigenaar, beheerder van 3700 km waterlopen, en projectuitvoerder hebben we een ‘vergroeningstrategie’ bepaald: een pakket maatregelen op het gebied van beheer en inrichting en communicatie die de biodiversiteit versterken. De inspanningen dragen (naast de maatregelen die we reeds treffen in projecten en gebiedsprocessen) positief bij, maar er is nog veel werk aan de winkel om écht impact te maken.

2.1 Mogelijke cofinanciering en werk met werk maken

Sommige maatregelen uit het pakket zijn kostenneutraal of zorgen zelfs naar verwachting op termijn voor een minimale kostenreductie. Vooralsnog wordt voor de uitvoering van de maatregelen genoemd in de vergroeningsstrategie uitgedaan van het jaarlijks bedrag van € 600.000. Het nog op te stellen activiteitenprogramma zal aantonen welke middelen in enig jaar echt noodzakelijk zijn. Voor de financiering van maatregelen die meer kosten dan ze besparen, zoeken we naar subsidiemogelijkheden. We kijken steeds hoe we werk met werk kunnen maken en hoe we kunnen optrekken met andere partijen.

V. Risico's en kanttekeningen

1. Verpachten gronden

Niet alle in het bezit zijnde grond kan worden ingezet voor biodiversiteitsdoelstellingen. Een deel van onze grond behoort tot onze strategische voorraad en is bedoeld als (toekomstige) ruilgrond voor uitvoering van projecten. Het behouden van deze grond voor het doel waarvoor het bedoeld is, is essentieel voor de uitvoeringsmogelijkheden van onze projecten. Een ander deel (ingerichte grond) kan of wordt verhuurd of verpacht.

De mogelijkheid bestaat via voorschriften hieraan eisen te stellen aan de wijze van beheer en onderhoud. In de praktijk wordt dit al wel veel toegepast. Dit onderdeel wordt in de uitvoeringsagenda verder uitgewerkt.

VI. Financiën

Het algemeen bestuur heeft op 23 september de Meerjarenverkenning 2021-2030 (MJV) vastgesteld. Binnen de MJV-besluitvorming zijn keuzes gemaakt aan welke bestuurlijke doelen de beschikbare middelen worden toegekend in deze bestuursperiode. De vergroeningsstrategie is hierin meegenomen en besloten is om op basis van scenario zilver een bedrag van € 600.000 (waarvan € 200.000 investeringen en € 400.000 exploitatie) op jaarbasis voor de periode 2021-2024 beschikbaar te stellen voor maatregelen.

'Het scenario zilver zal vertaald worden naar een uitvoeringsagenda; een doorvertaling naar de doelen in de drie programma's. Daarin worden maatregelen benoemd die geld kosten en geld opleveren. Dit is al verrekend in de financiële impact.

De € 200.000 investeringen moet nog worden geprogrammeerd. Dit zal binnen de bestaande MJV- kaders plaatsvinden, nadat er duidelijk is welke investeringen moeten plaatsvinden en binnen welk programma. Indien noodzakelijk, dan kunnen exploitatiemiddelen eenmalig hiervoor worden omgezet naar investeringen. Dergelijke wijzigingen verlopen via de reguliere P&C-cyclus.

Het bedrag van € 400.000 is in de exploitatie in 2021 beschikbaar. Vrijgevallen innovatiebudget is in de MJV hiervoor gereserveerd. Voor de jaren erna is het bedrag opgenomen in de meerjarenbegroting.

VII. Communicatie

Om een extra impuls te leveren aan het versterken van de ecologie en biodiversiteit heeft het waterschap een vergroeningsstrategie opgesteld. Onder de kop 'streven naar duurzaamheid' laten we zien wat het waterschap op dit gebied doet en voor welke uitdagingen we staan. Hiervoor zetten we diverse communicatiemiddelen in. Zo is er op de website een pagina ingericht over duurzaamheid. Via deze pagina laten we zien hoe we bij Vechtstromen invulling geven aan vergroening en biodiversiteit.

Aanvullende communicatie vindt plaats vanuit de initiatieven waarin onze ambities concreet invulling krijgen. Onze omgeving betrekken we bij de verwezenlijking van dergelijke initiatieven. In onze communicatie leggen we de relatie met de bestuurlijke ambities op het gebied van biodiversiteit, zoals vastgelegd in het bestuursakkoord.

Kernboodschap

Om een extra impuls te leveren aan het versterken van de ecologie en biodiversiteit in de regio heeft het waterschap een vergroeningsstrategie opgesteld waarin ambities en uiteindelijk maatregelen voor verdere 'vergroening' van ons werk zijn opgenomen. De afgelopen jaren hebben we al de nodige maatregelen genomen om te werken aan behoud en herstel van de biodiversiteit. Zo is behoud en herstel van soorten een belangrijk aspect bij herinrichting van beken, we leggen natuurvriendelijke oevers aan, voeren op verschillende locaties een meer ecologisch maaibeeld uit, zaaien overhoekjes in en verstrekken vergoeding voor blauwe diensten. Deze inspanningen dragen positief bij, maar er is nog werk aan de winkel om echt impact te maken. Het dagelijks bestuur heeft de vergroeningsstrategie vastgesteld en legt de definitieve vergroeningsstrategie op 25 november voor aan het algemeen bestuur.

Door zelf stroom op te wekken, vergroening van ons werk gericht op biodiversiteit en het zuinig omgaan met grondstoffen (circulaire economie) werkt Vechtstromen maximaal mee aan de vermindering van de CO₂- uitstoot en dus duurzaamheid. Ecologie en biodiversiteit zijn hierin belangrijke onderwerpen. Zo maaien we onze beken en sloten waar mogelijk gefaseerd en nemen we deel aan initiatieven die de biodiversiteit ondersteunen.

VIII. Uitvoering

Het dagelijks bestuur heeft de vergroeningsstrategie op 27 oktober vastgesteld.

Ambtelijk wordt een uitvoeringsagenda opgesteld. Deze zal via de programmatafels worden uitgezet. vanaf 2021 zullen de maatregelen opgenomen in de uitvoeringsagenda tot uitvoering worden gebracht.

IX. Bijlage(n)

1. Besluit.
2. Vergroeningsstrategie.

Besluit Vergroeningsstrategie Vechtstromen 2020-2024

Kenmerk: B2020/@@

Het algemeen bestuur van het waterschap Vechtstromen;

gezien het advies d.d. 27 oktober 2020;

gelet op de artikelen 56 en 77 van de Waterschapswet;

BESLUIT

1. de Vergroeningsstrategie 2020-2024 vast te stellen;
2. voor de uitvoering van de maatregelen uit de vergroeningsstrategie jaarlijks € 600.000 beschikbaar te stellen. De intensivering van de investeringen (€ 200.000) krijgt vorm binnen de investeringsprojecten. Voor het benutten van vergroeningskansen in het dagelijks beheer is binnen de vastgestelde Meerjarenverkenning 2021-2030 (MJV) € 400.000 exploitatie gereserveerd.

Aldus vastgesteld in de vergadering d.d. 25 november 2020.

Het algemeen bestuur,

dr. S.M.M. Kuks, watergraaf

drs. R.I. Andringa, secretaris